

Inkoop eigen aandelen

Terug van weggeweest

De inkoop van eigen aandelen had in het verleden een eerder dubieuze reputatie als techniek om winst uit een vennootschap uit te keren.

Sedert de invoering van het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen, zien we de inkoop eigen aandelen terug meer op het voorplan komen. Vooral bij herschikking van het aandeelhouderschap in vennootschappen biedt een inkoop mogelijkheden tot fiscale optimalisatie.

Algemeen wetgevend kader

a) Juridisch

Hoewel de regels versoepeld zijn, zijn er in het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (WVV) nog steeds een aantal regels opgenomen om te vermijden dat een inkoop van eigen aandelen bepaalde aandeelhouders zou bevoordelen ten nadele van de anderen.

De gelijke behandeling van aandeelhouders blijft een fundamenteel uitgangspunt in het vennootschapsrecht. Deze regels behelzen onder meer:

- voorafgaande machtiging van de algemene vergadering met 3/4de meerderheid;
- het bedrag dat ervoor uitgetrokken wordt, moet voor uitkering vatbaar zijn (m.a.w. er moeten voldoende reserves zijn);
- de aandelen moeten volstort zijn;
- het aanbod tot inkoop moet gedaan worden aan alle aandeelhouders aan dezelfde voorwaarden.

b) Fiscaal

In de regel wordt een inkoop eigen aandelen gelijkgesteld met een dividend, waardoor ze onderworpen is aan roerende voorheffing (RV) van 30%.

Voor zover de vennootschap niet meer dan 20% van haar eigen aandelen inkoop, geldt de gelijkstelling met dividend niet meteen, maar pas

- wanneer de vennootschap een waardevermindering boekt op de eigen aandelen;
- wanneer de vennootschap de aandelen doorverkoopt aan een lagere waarde dan de inkoopprijs;
- bij vernietiging van de aandelen;
- uiterlijk bij ontbinding van de vennootschap.

c) Fiscaal misbruik?

Een transactie waarbij een vennootschap haar eigen aandelen evenredig inkoop van alle aandeelhouders, zal de toets van de algemene fiscale antimisbruikbepaling niet altijd doorstaan. Een asymmetrische inkoop (d.w.z. niet alle aandeelhouders verkopen) zal veelal ingegeven zijn door zakelijke motieven zodat dergelijke transacties optimaal doorgevoerd kunnen worden binnen het bestaande fiscaal kader.

We verduidelijken deze principes aan de hand van twee praktische toepassingsvoorbeelden:

Praktische toepassingsvoorbeelden

1) Exit van een aandeelhouder-rechtspersoon

De kwalificatie van een inkoop eigen aandelen als dividend is weinig relevant voor een aandeelhouder-rechtspersoon, gezien dividenden tussen vennootschappen vrijgesteld zijn van RV en vennootschapsbelasting voor zover voldaan is aan de DBI-voorwaarden (o.a. minimumparticipatie van 10% en een houdtermijn van minimum 1 jaar). Dit biedt mogelijkheden om de exit van een aandeelhouder-rechtspersoon fiscaal vriendelijk te bewerkstelligen en de financiering ten laste van de vennootschap te leggen.

Voorbeeld

Karel en Annelien zijn beiden aandeelhouder in een vennootschap (de BV GOOD PARTNERS). Annelien is privé aandeelhouder, maar Karel houdt de aandelen aan via zijn managementvennootschap (ManCo).

Indien Karel wenst uit te treden, lijkt de meest voor de hand liggende piste dat de ManCo van Karel de aandelen verkoopt aan Annelien. Voor Annelien is dit scenario echter financieel minder haalbaar. Om de benodigde cash vanuit BV GOOD PARTNERS naar de privé-persoon op te stromen, zou zij extra dividenden (getaxeerd aan 30%) of bezoldigingen (getaxeerd in progressieve schijven tot 50%) moeten onttrekken.

Een alternatief bestaat er daarom in dat de BV GOOD PARTNERS overgaat tot de inkoop van haar eigen aandelen die gehouden zijn door de ManCo van Karel, waarbij zij vervolgens onmiddellijk overgaat tot de vernietiging van de ingekochte aandelen.

- Annelien hoeft geen bijkomende aandelen te kopen. Zij behoudt de aandelen die zij al had. Doordat Karels aandelen vernietigd worden, vertegenwoordigen de resterende aandelen van Annelien voortaan 100% (in plaats van 60%). Voor de ManCo van Karel maakt het geen verschil uit of hij verkoopt aan Annelien privé, dan wel aan de vennootschap zelf, gezien het in beide gevallen gaat om een vrijgestelde meerwaarde op aandelen in de vennootschapsbelasting.

Noot: Voorwaarde om dit te realiseren is dat de vennootschap over voldoende beschikbare reserves beschikt op haar balans. De vennootschap zal ook moeten voldoen aan de regels inzake uitkering (netto-actief-test, solvabiliteitstest, etc.)

Merk op dat de inkoop geen ideaal scenario zou zijn in het omgekeerde geval, nl. als Karel Annelien zou willen uitkopen. Bij verkoop door Annelien aan de vennootschap zelf, zou 30% RV verschuldigd zijn (omwille van de gelijkstelling als dividend), terwijl een verkoop aan een derde (bv. de ManCo

van Karel) belastingvrij is op voorwaarde dat de transactie kwalificeert als een normale verrichting van beheer van privévermogen.

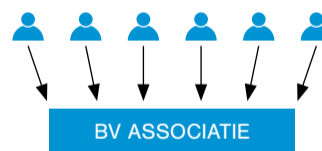
2) Inkoop eigen aandelen zonder vernietiging van aandelen

Onder het vroegere Wetboek van Vennootschappen was een BVBA verplicht om binnen de 2 jaar na inkoop van eigen aandelen tot vernietiging van de aandelen over te gaan. Deze verplichting is weggevallen met het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen sinds 1 mei 2019.

Bijgevolg kan een BV voor onbepaalde tijd eigen aandelen in portefeuille houden, zonder dat dit aanleiding geeft tot roerende voorheffing (RV). Dit kan in verschillende situaties een opportuniteit bieden.

Voorbeeld

De BV Associatie is een vennootschap van vrije beroepers die allen als natuurlijk persoon participeren. Af en toe zijn er partners die uittreden (bv. bij ziekte of pensionering) en nieuwe partners die toetreden.

In principe is een koop-verkoop-transactie tussen een uittredende en een nieuw toetredende partner de eenvoudigste manier om dit op een vlotte manier te realiseren. In de praktijk komt dit evenwel timingsgewijs niet altijd goed uit.

Als er (nog) geen kandidaat nieuwe aandeelhouder klaar staat om het aandelenpakket van een uittredende vennoot over te nemen, kan de inkoop van eigen aandelen een (tijdelijke) oplossing vormen.

Cijfermatig: De fiscale impact van een pakket eigen aandelen voor een bedrag van bv. 100.000 euro kan als volgt geconcretiseerd worden:

- De uittredende aandeelhouder kan de som van 100.000 euro netto ontvangen privé (op voorwaarde dat dit niet méér dan 20% vertegenwoordigt)
 - Indien de vennootschap de aandelen doorverkoopt aan een nieuwe aandeelhouder voor een bedrag van 100.000 euro of méér, zal geen RV verschuldigd zijn
 - Indien de vennootschap de aandelen doorverkoopt aan een lagere waarde, bv. 75.000 euro, is het verlies in hoofde van de vennootschap (nl. het verschil 100.000 – 75.000 = 25.000 euro) aan te merken als dividend waarop RV (30%) te betalen is, nl. 7.500 euro
- Indien de RV ten laste van de vennootschap wordt genomen (wat meestal het geval zal zijn), dient het bedrag van de RV zelf meegerekend te worden om de belasting te berekenen (brutering). Dit leidt tot volgende belasting:
- $$25.000 / (1 - 30\%) \times 30\% = 10.714,29 \text{ euro}$$

Steven Keirse
Lievens & Co Consulting

Corporate Finance
www.lievens.be
Wittemolenstraat 47, 8200 Brugge
De MeeÛsquare 35, 1000 Brussel
J.Ratinckxstraat 5-7, bus 52,
2600 Antwerpen

Lievens & Co
FISCAAL, JURIDISCH & FINANCIËEL ADVIES

- In principe kunnen de eigen aandelen voor onbepaalde tijd op de balans blijven. Uiterlijk bij de vereffening van de vennootschap zal de RV opeisbaar worden.

In de praktijk wordt er vaak voor geopteerd om deze belastinglatentie te verrekenen in de prijszetting bij aankoop.

Conclusie

De inkoop van eigen aandelen biedt in veel gevallen een oplossing voor een prangend probleem, nl. de realisatie van een exit van een aandeelhouder ten laste van de vennootschap zelf (d.i. zonder cash-out bij de overblijvende aandeelhouders). Als de vennootschap over voldoende uitkeerbare middelen beschikt, valt met een inkoop van eigen aandelen een heuse fiscale optimalisatie te realiseren.

Het is dan ook meer dan terecht dat we de laatste tijd een echte revival merken van de techniek van inkoop eigen aandelen.